

ОТВОД И САМООТВОД

НОРМАТИВНА УРЕДБА

чл. 76 от ДОПК

I. СЪЩНОСТ НА ИНСТИТУТА

Чрез института на отвода и самоотвода се отстранява от участие в данъчно – осигурителното производство орган на приходите или публичен изпълнител, по отношение на който могат да възникнат основателни съмнения относно неговата обективност и безпристрастност.

Институтът на отвода и самоотвода в данъчно-осигурителния процес осигурява приложението на едни от основните принципи на процеса – принципите на обективност и законност (виж Фиш I.I.1. „Предмет и основни принципи”). Той е приложим във всички отделни фази на производствата по ДОПК.

Гаранция за обективното и безпристрастно установяване на всички факти и обстоятелства, отнасящи се до правата, задълженията и отговорността на задължените лица е въведения с чл. 76 от ДОПК институт на **отвода и самоотвода**.

II. ЛИЦЕ, КОЕТО ПОДЛЕЖИ НА ОТВОД/САМООТВОД

Отвод или самоотвод, при определени от ДОПК обстоятелства, е задължено да направи:

- **орган по приходите:**
- **публичен изпълнител:**
- **служител на НАП:**
- **експерт,**

които участват в производство и по отношение на които е налице някое от основанията, посочени по – долу в т. III.

По – долу в настоящия фиш лицата, подлежащи на отвод/самоотвод ще бъдат наричани „съответния орган”.

ОТВОД И САМООТВОД

III. ОСНОВАНИЯ ЗА ОТВОД И САМООТВОД

Съгласно ДОПК не може да участва в административното производство орган по приходите, служител, публичен изпълнител или експерт, който е:

- свързано лице със субекта; или е
- заинтересован от изхода на това производство; или
- има с някои от другите участници отношения, които пораждат основателни съмнения в неговата обективност и безпристрастност.

1. Относно свързаността на съответния орган със субекта, следва да се има предвид относимата разпоредба на т. 3 от § 1 от ДР на ДОПК, в която е регламентиран кръга на свързаните лица.

2. Относно наличието на отношения, които пораждат основателни съмнения за обективност и безпристрастност на съответния орган, същите могат да бъдат:

а) между съответния орган и другата страна в производството /проверяваното или ревизираното лице/, като например:

- наличието на съществувало трудово или гражданско правоотношение на съответния орган с другата страна в производството, макар и в предходен период;
- минало участие, преди да придобие качеството на административен орган, в управителните или контролните органи на субект, включително участие на негови роднини и близки;
- фактическо съпружеско съжителство на съответния орган с ревизирания субект или с негови близки роднини;
- близко приятелство на съответния орган с ревизирания субект или вражда, съдебен спор помежду им и др. подобни,

ОТВОД И САМООТВОД

както и всякакви други лични взаимоотношения между съответния орган и другата страна в производството, които създават съмнения относно обективността и безпристрастността му. Направеното изброяване е примерно и с него не се изчерпват хипотезите, в които могат да се създадат съмнения относно обективността и безпристрастността на съответния орган и поради това да възникнат основания за самоотвод и отвод.

б) между съответния орган и другите участници в производството – в случая, в аспекта на отвода и самоотвода, под други участници в производството следва да се имат предвид не вещите лица, оценителите, пазачите и преводачите, а лицата, представляващите ревизираното или проверяваното лице.

Основанията в тези случаи могат да бъдат аналогични на гореизложените – свързаност на лицата или други обстоятелства, пораждащи основателно съмнение относно безпристрастността на съответния орган.

3. Относно заинтересоваността на съответния орган от изхода на производството:

В случая става въпрос за личен интерес на съответния орган, свързан с извършване на конкретното административно производство – т.е, когато резултатът от съответното административно производство би се отразил пряко или косвено в личната или имуществената сфера на този орган.

При това основание за отвод или самоотвод не е необходимо наличие на фактическа (напр. роднинска, приятелска, съпругеска) свързаност между лицата.

В случаите, когато са налице гореописаните или други подобни основания съответният орган не следва да участва в административното производство. Същият следва да се отведе.

Относно основанията за отвеждане на експерт **виж Фиш I.V.17. „Експертиза”**

IV. ИНИЦИАТИВА ЗА ОТВЕЖДАНЕ

ОТВОД И САМООТВОД

В случаите на наличие на основания за отвод или самоотвод съответният орган може да бъде отведен от участие в производството:

- по своя инициатива – самоотвод;
- по мотивирано искане от страна на друг участник в производството – искане за отвод.

Задължение на органа по приходите е да си направи самоотвод незабавно след възникване или узнаване на основанията за това. В случай, че същият не си направи самоотвод, може да бъде отведен по искане на данъчния субект или неговия представляващ.

V. ИЗВЪРШВАНЕ НА ОТВЕЖДАНЕТО

Отвеждането се извършва от органа, който е възложил производството, а в случаите, когато производството не се възлага с изричен акт, отвеждането се извършва от териториалния директор, съответно от изпълнителния директор на Националната агенция за приходите.

VI. ДЕЙСТВИЯ НА СЪОТВЕТНИЯ ОРГАН, ЗА КОЙТО СА НАЛИЦЕ ОСНОВАНИЯ ЗА ОТВОД

Единствената възможност за предприемане на действия от страна на съответния орган, дори и при възникнали основания за отвод, е когато се касае за такива, които не търпят отлагане, за да се защитят важни държавни или обществени интереси, да се предотврати опасност от осуетяване или сериозно затрудняване изпълнението на акта или да се защити особено важен интерес на заинтересованите лица. Това биха могли да бъдат действия по запечатване на обект, налагане на обезпечителни мерки и др.

VII. ПРАВОМОЩИЯ НА ГОРЕСТОЯЩИЯ ОРГАН ПРИ НАЛИЧИЕ НА ОСНОВАНИЯ ЗА ОТВОД

ГЛАВА I. ОБЩИ ПРАВИЛА

ФИШ I.VI.1.

РАЗДЕЛ I.VI. ДРУГИ ПРАВИЛА В ОБЩАТА
ЧАСТ НА ДОПК

ОТВОД И САМООТВОД

Определен в закона горестоящ орган може да из земе разглеждането и решаването на конкретен въпрос или преписка от компетентния орган по приходите, съответно от публичния изпълнител, в случаите когато са налице основания за отвод или самоотвод и да възложи правомощията по разглеждането и решаването им на друг орган, съответно публичен изпълнител, равен по степен на този, от когото е иззета преписката или въпросът.

В тези случаи се дерогират правилата за териториалната компетентност, в случай, че в съответната структура няма друг равен по степен орган (например основание за отвод на териториалния директор в качеството му на решаващ орган).

[Обратно към съдържанието на наръчника.](#)